

ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ВЕДУЧОГО В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МЕДІАПРОСТОРУ

Тоцька О. В.

*викладач кафедри кіно та телебачення
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Телевізійна комунікація стала особливим явищем у сучасному медіапросторі, де ведучі виконують ключову роль у передачі соціокультурних значень і формуванні суспільної свідомості. Виступ ведучого на екрані є складним комунікаційним актом, що поєднує вербальні та невербальні елементи для створення цілісного медійного продукту. Уміння органічно інтегрувати різні комунікативні практики, аналізуючи та враховуючи особливості аудиторії та формат телевізійного контенту, є однією з характеристик професійної майстерності телеведучого [2].

Перед тим як перейти до аналізу особливостей екранного виступу, варто визначити основну мету роботи телевізійного ведучого. Для цього необхідно зрозуміти, що таке телебачення та які соціальні функції воно виконує. Телебачення є невід'ємною частиною загальної системи масових комунікацій, а його основною відмінністю від інших форм масової комунікації є наявність екрану.

Як і всі інші засоби масової інформації, телебачення, завдяки своїй суті та характеристикам, виконує кілька важливих соціальних функцій, серед яких:

- інформаційна, тобто здатність поширювати інформацію;
- культурно-просвітницька, тобто розповсюдження певних культурних, цивілізаційних норм певного суспільства, здобутків культури і науки;
- інтегративна – функція інформаційного та психологічного об'єднання окремих глядачів у суспільну єдність;
- управлінська, або ж соціально-педагогічна – та, що орієнтує глядачів на дотримання певного способу життя і пропагує певні політичні, економічні, суспільні погляди. Реалізація цієї функції великою мірою залежить від того, у чийй власності є певний канал;
- організаційна – вона базується на здатності певних телеканалів самостійно організовувати проведення суспільних акцій, наприклад, благодійних чи меморіальних (запалення свічок з певного приводу тощо);

– освітня, тобто така, що забезпечує проведення дистанційного навчання, оволодіння певними знаннями та вміннями (вона реалізується за допомогою навчальних телепрограм різного спрямування);

– рекреативна, тобто така, що сприяє відпочинку, відновленню сил (до неї належать, зокрема, розважальні, концертні, фільмові програми тощо) [1].

Телевізійний ведучий у кадрі має бути не лише співрозмовником, автором, творцем і виконавцем одночасно. Він також повинен вміти майстерно розкривати будь-яку тему, що вимагає глибокого знання предмета та здатності взяти на себе відповідальність за успіх програми.

Здатність створювати атмосферу довіри та відкритого діалогу, зберігаючи при цьому неупередженість і об'єктивність у висвітленні подій, є частиною професійної майстерності. Телеведучий взаємодіє з глядачами та подією, створюючи особливий комунікативний простір, де інформація перетворюється на медійний продукт [3].

Культурні смисли та цінності передаються телеведучими, які формують соціальні установки та поведінкові моделі через зображення на екрані. Здатність адаптувати комунікативні стратегії до соціокультурного контексту, враховуючи національну ментальність і культурні традиції аудиторії, є частиною професійної майстерності. Телеведучі повинні добре розуміти психологію масової комунікації та способи впливати на суспільну свідомість [5].

Які складові успішної діяльності телеведучого? Їх основа ґрунтується на двох ключових елементах – правильному розумінні специфіки телевізійної аудиторії та культурі мовленнєвої і пластичної поведінки в кадрі.

Професійна діяльність телеведучого залежить від глибокого усвідомлення телевізійного мовлення та методів утримання уваги глядачів. Формування емоційних акцентів, підтримка динаміки ефіру та організація структури комунікативного процесу відповідно до драматургічних принципів телевізійної програми – все це є складовими майстерності. Телеведучий створює комунікативний простір, у якому інформація перетворюється на медійний продукт [2].

Важливим для ведучих є усвідомлення та розуміння основних типових недоліків, характерних для сучасного етапу мовної практики:

До них належать:

- оглушення дзвінких приголосних;
- м'яка вимова шиплячих приголосних;
- неправильний наголос;
- порушення лексичних норм;
- порушення граматичних і стилістичних норм;

– нерозуміння змісту слів.

Варто зазначити, що творча команда, зокрема режисер програми, повинні усвідомлювати всю психоемоційну складність роботи ведучого і всіляко підтримувати його. Наприклад, якщо під час ефіру за спиною оператора відбувається якась активність, ведучий може мимоволі відволіктися, що виглядатиме недоречно, особливо на крупному плані. Тому важливо створити для ведучого максимально комфортні умови, адже стресу у нього і так достатньо. Часто гість у студії запізнюється або взагалі не приходить; підготовлений сюжет не виходить через технічні проблеми; зникає звук; у павільйоні літає муха; гасне світло; забувають прикріпити мікрофон; пропадає текст телевізійного «суфлера». Проте ведучий є невід'ємною частиною ефірної команди, на якого зосереджені погляди та думки глядачів, тому він повинен бути найбільш передбачливим, підготовленим і психологічно стійким серед усіх учасників програми, працюючи в тісній співпраці з режисером і редактором [1].

Ефір для телеведучого завжди є певним джерелом стресу. Найчастіше це проявляється в пластично-мімічних реакціях. Важливо пам'ятати, що неорганічне поєднання слів і жестів може заважати сприйняттю інформації, відволікати увагу глядачів і знижувати, а іноді навіть нівелювати ефективність виступу на екрані. Ведучий повинен бути органічним, природно супроводжувати свою мову рухами та мімікою, щоб у глядача склалося враження легкого, вільного та відвертого спілкування [1].

Отже, як можна вирішити цю проблему? Дослідження та методики показують, що першим кроком до успіху телекомунікатора є певний рівень підготовленості та тренуваності до мовленнєвих процесів, особливо у фізичному просторі з уявним співрозмовником, тобто телекамерою. Аналізуючи стратегії професійної діяльності телевізійного ведучого в умовах сучасного медіапростору, можна виділити кілька успішних елементів роботи телеведучого:

1. Ліквідація психофізичного затиску.
2. Розвиток правильної пластичної і мімічної поведінки.
3. Робота над чистим звучанням фонем і звукосполучень.
4. Тренованість у вимові слів, утворення змістовності слова завдяки звуковій і ритмічній характеристикам.
5. Уміння утворювати структуру слів – речення і підтримувати його цілісність.
6. Логічний наголос і перспектива думки.
7. Інтонація і темпоритм.
8. Стиль мовлення.
9. Спілкування, психологія комунікації.
10. Комунікативна привабливість.
11. Створення драматургічності телемовлення.
12. Створення екранного видовища [1].

Література:

1. Десятник Г. О., Полешко С. М. Професія: телевізійний ведучий: тексти лекцій та практичні вправи. Київ : Видавництво Інституту журналістики КНУ, 2016. 173 с.
2. Голованова Н. Медіапростір як важливий чинник побудови інформаційного суспільства. Харків : ХНУ, 2017. 215 с.
3. Литвиненко А. І. Становлення українського телебачення : навч. посібник. Київ : Навчально-науковий інститут журналістики, 2023. 153 с.
4. Бойд Е. Технології виробництва ефірних новин. Ендрю Бойд ; пер. з англ. О. О. Колот. Київ : ТОВ Київська типографія, 2007. 429 с.
5. Організація роботи на телебаченні: Тексти лекцій. Львів : Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 98 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-90>

ПРОГНОЗ РОЗВИТКУ 3D-ЗВУКУ

Устинов М. М.

*здобувач 2 курсу (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво*

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Каплун Т. М.

кандидат мистецтвознавства, доцент,

завідувачка кафедри музичного мистецтва та звукорежисури

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

З кожним роком VR набуває все більшого поширення в різних сферах: від розваг і спорту до медицини, освіти та тренувань. Звук є невід'ємною частиною цього досвіду, і саме розвиток 3D-звуку здатен зробити VR-контент ще більш реалістичним, інтерактивним і доступним для масової аудиторії. У цьому контексті прогноз розвитку 3D-звуку в найближчі роки виглядає багатообіцяючим, і є кілька ключових аспектів, які можна розглянути.

1. Еволюція технологій просторового аудіо

Одним з основних напрямів розвитку 3D-звуку є покращення технологій просторового аудіо. Просторове аудіо вже давно використовується у VR для того, щоб створити звукові сцени, які